

MINIMALISTIČKA ESTETIKA REALIZMA I MAJSTORSTVO NEVERBALNE KOMUNIKACIJE

Igrani filmovi Ognjena Sviličića - Feljton *Hrvatski film, novinska kritika i društvo u 21. stoljeću* (10.)

Ognjen Sviličić svojim filmovima je po mišljenju kritike znatno doprinio filmskoj renesansi hrvatske kinematografije, a njegove su vrline prepoznali i strani selektori: filmovi su mu igrali u popratnim programima velikih međunarodnih festivala, Berlinalea (*Oprosti za kung-fu* i *Armin*) i Venecije (*Takva su pravila*), a nagrađen je i u Karlovym Varyma.

Sa 5 dugometražnih filmova (plus jednom tv-dramom) na trećem je mjestu po broju naslova snimljenih u 21. stoljeću.

Sviličić je debitirao igranim filmom - mediteranskom komedijom *Da mi je biti morski pas* (1999.), a treba spomenuti i njegovu tv-komediju *Ante se vraća kući* iz 2001. (koja nažalost nije prebačena na 35mm vrpcu u godini kada Hrvatsko društvo filmskih kritičara na Pulskom festivalu nije dodijelilo nagradu *Oktavijan* jer niti jedan film nije dobio ocjenu višu od 3,5). Kritika je vrlo dobro prihvatila Sviličićeve filmove *Oprosti za kung fu*, *Armin* i najbolje *Takva su pravila*, dok su slabije prošla *Dva sunčana dana* i *Glas*.

Posebno hvaljeni bili su Sviličićevi scenariji, pa nije čudo da je pisao scenarije i drugim redateljima, kao i za nekoliko vrlo popularnih

serija. Vidjelo se – osobito iz njegovih ranih filmova – da je riječ o splitskom redatelju sa zagrebačkom adresom. Njegov humor, po mišljenju hrvatske kritike, blizak je onom filmskog redatelja Kaurismakija. Bez obzira koliko pojedini lik bio u početku odbojan, Sviličić ga uspijeva dramski i komično tako uljuditi da ga zavolimo, a takvo prihvaćanje ljudi u filmu ukorijenjeno je još od filmova Golika i Bauera, što ga čini jednim od najdragocjenijih baštinika najvrjednijeg dijela hrvatske filmske tradicije, napisao je svojedobno za Sviličića Živorad Tomić.

Za film *Oprosti za kung fu* u *Jutarnjem* je naveo da je jedan od najboljih i najekonomičnijih scenarija u suvremenom hrvatskom filmu, prožet emocijama i humorom, a kao i svaka dobra komedija ima vrlo ozbiljno dramsko polazište.

Ističući da Sviličić briljantno razvija jedan jedini motiv, obogaćujući ga posve nenametljivo i ekonomično, emotivnim reakcijama junaka filma, posebno hvali i Sviličićevu umjetnost tempiranja gega, što je u hrvatskom filmu prava rijetkost.

Jurica Pavičić u *Jutarnjem* navodi da je Sviličić kao redatelj najbolji kad je melankoličan, pa mu je i u komediji dominantan ugođaj sjete, a ne komike. *Oprosti za kung fu* Pavičić opisuje kao toplu komediju u kojoj se konzervativni hrvatski mentalitet izvrgava satiri, ali nikad rugalački i napadački. Krutost i nesofisticiranost režije savršeno se spojila s krutim, nesofisticiranim svijetom Dalmatinske zagore, i na neki način postala glavni adut filma.

Josip Jurčić u *Večernjem* tvrdi da ismijavanje *zaostalog* dijela naroda oduvijek je bilo područje u koje su humoristi rado zalazili, ali rijetki su uspjeli uspješno iz njega izaći, jer su se autori prema takvim likovima postavljali nadmoćno i bahato, a to je greška koju Sviličić ne ponavlja: on doista voli svoje likove, pa čak i kad iz njih izvire rasističke i seksističke uvrede.

Jakov Kosanović u *Slobodnoj* navodi da je film pun duha, gorko-slatka komedija kakvu dugo nismo imali: tako dobro namješten film, koji inozemna publika ne mora nužno razumjeti, ali mora osjetiti kako je riječ o nečem organskom.

No, nakon toga Sviličić napušta žanr komedije. Iznimno pozitivne kritike dobile su Sviličićeve drame *Armin* i *Takva su pravila* (o kojima će biti više riječi u narednim tekstovima) koje povezuje Emir Hadžihafizbegović u ulozi oca. Najbolje ih reprezentira Jakov Kosanović koji u *Slobodnoj Dalmaciji* kaže da Sviličića odlikuje odmjerena režija, dobro režirani glumci, malo karikiranja i tematska anakronija. Sviličić je po njemu majstor vođenja neverbalne komunikacije i po tome za našu kinematografiju danas je jedan od rijetkih, ako ne i jedini. Minimalističku estetiku realizma Sviličić rabi od početaka karijere i razvijao ju je usporedo s podizanjem rumunjskog novog vala, smatra Marko Njegić, dok Nenad Polimac smatra da su u odnosu na rumunjske filmove Sviličićevi filmovi univerzalniji, pa i bolje režirani.

Da nije podbacio s filmom *Dva sunčana dana* (i na kraju s *Glasmom*), Sviličić bi bio od kritike najpozitivnije ocijenjen suvremeni hrvatski redatelj, no usprkos tome, riječ je o jednom od

najcjenjenijih, a iza Matanića i uz Schmidta i najproduktivnijih.

Zlatko Vidačković, FILMOVI.hr, 10. prosinca 2020.

Napomena: Dopušteno je prenošenje sadržaja ovog feljtona uz objavu izvora i autora.